

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput III. Peccati mortalis malitia, & tristes effectus expenduntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

CAPUT III.

*Peccati mortalis malitia, & tristes effectus
expenduntur.*

Peccatum est hominis conversio ad creaturam
& aversio a Creatore; seu creaturæ fruitio
qua solum *utendum* est. Hæc fruitio, ut dicitur
in *1^a 2^a 2^a*, varia est in peccatoribus. Qui mortale
peccatum committit, libera voluntate creaturam
Creatori præfert, illumque propter hanc delectationem
rit sciens ac volens, ut pravæ suæ cupiditati
obtemperet: qui autem veniale peccatum committit,
quamvis nimium creaturæ adhæreat, tamen
tam tamen Creatori non præfert. Peccatorum
gravitas æstimanda est a fine, quem sibi proponit
peccator, ab aversione a Deo, a materia
gravitate, & a peccati objecto. Præterea ob
etorum

neam damnavit a. 1690. Et quidem iuste; „
„catum enim mere philosophicum (ait P. Antonius
„ne *de peccat.* cap. I. a. I.) repugnat; quia
„peccat contra rectam rationem, simul & in
„visibiliter peccat contra Legem Dei, &
„Deum offendit. Nam dictamen rectæ rationis
„est intimatio legis div. æternæ, necessario
„tantis, quidquid naturam rationalem dedecet,
„præcipientis, quidquid necessarium est ad vivendum
„decenter, ac conformiter naturæ rationali
„rationali. Et aliunde nemo ignorare potest, saltem
„tem invincibiliter, id, quod disconvenit naturæ
„rationali, esse prohibitum a Deo Supremo
„Auctore naturæ rationalis. Quoties enim ratio
„æta ratio dicit, aliquid disconvenire naturæ
„rationali, ut rationali, simul, saltem consensu
„dicit, illud idem displicere Supremo Enti
„naturæ Authori &c.

Etorum varietas, & peccatoris dispositio sæpe efficiunt, ut veniale peccatum fiat mortale propter pravam intentionem, & interdum mortale est tantum veniale propter actus, vel deliberationis imperfectionem. Non enim ex additione malitiæ, quæ in veniali peccato est, ad aliud veniale peccatum, hoc mortale evadit; hæc enim peccata specie inter se differunt: verum peccatum natura sua veniale potest effici mortale. Oiosa exempli causa verba plura quis profert, ut feminam in adulterium pertrahat: hoc casu verba ista mortalia sunt peccata, propter proferentis malum finem pravamque intentionem (a).

Gra-

(a) Res hæc clarior ex sequentibus fiet.

Primo. Peccatum ex genere suo, seu uti Author loquitur, ex natura sua mortale illud est, quod intra objecti sui limites hærens absque nova circumstantia, speciem mutante, attingere potest, & sæpe attingit materiam gravem, sic furtum, seclusa rapinæ, vel sacrilegii circumstantia, gravem multoties proximi damnificationem causat; utut quandoque in minutiis sistat: Peccatum ex genere suo veniale dicitur, quod intra sui objecti cancellos manens ad materiæ gravitatem pertingere nunquam potest. Sic mendacium jocosum, in damnosum non degenerans, semper reputatur leve.

Secundo. Peccatum, ex genere suo veniale, in praxi sæpe fit mortale. 1. Ex conscientia erronea, actum præcedente. 2. Ex fine operantis, veniale e. g. mendacium ad peccatum quoddam grave ordinantis. 3. Ex damno præviso, aut prævidendo; tam spirituali, puta gravi scandalo; quam

tem-

Gravius sane majoreque supplicio dignius est Christiani mortale peccatum, quam Infidelis aut Judæi. Legem siquidem Christiani naturali & scripta perfectiorem acceperunt; Dei veritates magis

temporali, puta rixis, detractionibus &c. 4. Ex periculo proximo peccandi graviter; præcognito; nec tamen repudiato. 5. Ex contemptu, saltem formali, legis, præcepti, aut Superioris.

Tertio. Peccatum, ex genere suo mortale, in praxi non raro fit veniale. 1. Ex defectu advertentiæ. 2. Ex defectu plenæ libertatis. 3. Ex levitate materiæ.

Defectum plenæ advertentiæ inducunt 1. Sopor, 2. Imperfecta ebrietas, 3. Cura nimis pungens, 4. Passio prævalens, ac quasi albugine mentem suffundens.

Defectum libertatis plenæ causant 1. Notabilis circumstantiæ ignorantia invincibilis, 2. Persuasio invincibiliter erronea, peccatum non nisi leve committi. 3. Metus gravis, qui contra legem naturæ negativam operantem a tanto; contra legem divinam affirmativam agentes a peccato saltem gravi excusat. Id magis adhuc de metu gravi, contra legem humanam prævalente, verum est.

Materiæ levitas 1. Ex levi ad Legem ac sanam rationem oppositione, 2. Ex damni, aut injuriæ &c. diminutione oritur. Non omnia peccata materiæ levitatem patiuntur. Blasphemiam, hæresin, desperationem, odium Dei, Simoniam, homicidium, delectationem veneream &c. nunquam ex levitate materiæ; sed vel libertatis, vel advertentiæ defectu peccata venialia fieri, Prudentes censent, quorum judicio in dubiis standum est. Imo nec defectum advertentiæ qualemcunque a noxa gravi eximere, paulo inferius videbimus. Legatur S. Thomas 1. 2. q. 77. a. 7. in corp.

magis noverunt; perfectiorem agendi modum habent, nempe caritatem; Jesu Christi gratia præsto illis est ad mandata servanda; Christi membra sunt, ejus corpore vescuntur, & illius cohæredes futuros se sperant. Hinc præcipue mortalis peccati gravitas est æstimanda. Mire hoc exprimit Apostolus, inquiens: *Qui sunt illuminati, gustaverunt etiam donum cælestis, & participes facti sunt Spiritus sancti, prolapsi sunt, rursus crucifigentes sibi metipsis Filium Dei* (Hebr. 6.). Crimen omnium maximum profecto fuit dira Filii Dei crucifixio; sed ejus crucifixores illum minime agnoverunt: *si enim cognovissent, (ait idem Apostolus 1. Cor. 2. v. 8.) nunquam Dominum gloriæ crucifixissent.* Propterea Christus veniam illis exorat inquiens: *Non enim sciunt quid faciunt* (Luc. 23. v. 24.). At Christianus illum agnoscit, quem quantum in se est rursus crucifigit. Ideo enim solum Christus cruci affigi voluit, ut pro peccatis hominum Patris sui Dei justitiæ satisfaceret, & pro mortali uno peccato mortem æque oppetiisset, quam pro innumeris cunctorum hominum peccatis. Quoniam non Sermonem, sed instructionem scribo, huic explicandæ considerationi non ultra immoror, neque alias refero, quæ ad proximum, vel ad peccatorem ipsum spectant, e quibus peccati gravitas æstimari potest. Certum namque est proximi nostri conditionem, & quæ a natura vel ab justitia illi præstare debemus officia, & damnum quod ex peccato nostro patitur, peccati gravitatem augere aut imminuere.

Circa personam observare oportet, an propter officium suum Deo sit unita; an natura, aut beneficiis ab ipsa acceptis, aut alio modo unita sit nobis, & an persona sit publica. Hinc Pontificis, Episcoporum, & Presbyterorum injuria propter eorum ministerii sanctitatem gravior est quam quæ laicis infertur, & quæ consanguineos, amicos, aut benefactores lædit, peculiarem circumstantias habet injuria gravitatem. Gravius est peccatum, quod contra Reges committitur, qui personæ sunt sacræ, Deique referunt imaginem. Idem proportione de Præsidibus, ac Magistratibus est affirmandum, quibus sanctus Petrus obedire nos propter Deum jubet. *Sive Regi, quasi præcellenti; sive ducibus, quasi ab eo missis (1. Petr. 2.) (a).*

(a) Quæ Author hic synoptice tradit; cum illis quæ a Scholasticis de distinctione peccatorum specifica, & numerica uberius dicuntur, fere coincidunt. Distinctio peccatorum *specifica* juxta S. Thomæ Discipulos ab objecto sumitur specie morali diverso; *specie morali* objectum est diversum, quod Prudentium judicio novam unam, vel plures ad legem Dei, & sanam rationem oppositiones habet; *oppositiones* autem istæ ex libertate actionis, pluribus specie diversis præceptis prohibita, positione fluunt. Præcepta denique *specie diversa* censentur, quæ ob diversa, ac specialia motiva a supremo Legislatore emanarunt. Totum id facile deprehendet, qui in omnes objecti circumstantias animo respiciet. Sic Titius post furtum cum meretrice procumbens unum, a furto specie distinctum, peccatum committit; rem postea cum maritata habens, actu uno duplex specie crimen perpetrat.

Peccati mortalis effectus, qui funestissimi sunt, pii libri enumerant. Hi præ cæteris considerandi sunt: primo servitus, cui per peccatum homo subicitur: *Qui facit peccatum, servus est peccati* (Joan. 8. 34.); secundo Dei inimicitia, quam peccans subit: *Si quis diligit mundum, non est caritas Patris in eo* (1. Joan. 2. 15.): *Omnis, qui peccat, non vidit eum, nec cognovit eum* (1. Joan. 3. 6.): denique mors æterna, quam peccator meretur: *Qui mala egerunt, procedent in resurrectionem judicii* (Joan. 5. 29.). Peccatum igitur malum est maximum,

Distinctio peccatorum *numerica* itidem ab objecto moraliter numero diverso petitur. *Moraliter numero diversum* objectum redditur, 1. dum uno actu physico attinguntur *plura objecta* adæquate distincta, ut si sciens & volens uno ictu plures homines occidas, sicque plura distincta jura lædas. 2. Dum *pluribus actibus* attinguntur *plura objecta* non connexa, ut si nunc detrahas Petro, postea Paulo. 3. Dum *pluribus actibus* non connexis, per voluntariam cessationem, revocationem, aut nimis longam distractionem discontinuatis attingitur unum idemque physice objectum. Ut si odium, libere excussum, denuo contra Titium renoves: morosas delectationes, unde unde sopitas, rursus excites &c. Multi Theoriæ huic contradicunt, ac numerum peccatorum soli *actuum numero* proportionalem tuentur: quia tamen objectorum *multitudinem* ceu circumstantiam notabiliter aggravantem negare non audent, in confessione exprimendam esse censent; sicque non obstante theoretico gyro, in praxeos puncto cum Thomistis conveniunt.

ximum, imo unicum, quod homini evenire potest; omniaque potius sunt illi ferenda quam patrandum peccatum.

CAPUT IV.

Peccati venialis damna deteguntur.

Mortale & veniale peccatum differunt genere objectis, & modo recedendi ab ultimo fine, qui est Deus, ut diximus. In illo enim formalis adest a Creatore aversio, tam respectu agentis, quam respectu operis; in altero autem non adest a Deo aversio; venialiter siquidem peccans a Deo recedere non intendit, neque illi creaturam anteferre (*1. 2. quæst. 74. art. 2. & seq.*); sed creaturæ nimis adhæret, illaque utitur præter legem æternam, quæ jubet hominem cuncta ad finem ultimum, id est Deum referre, nec in his vel leviter immorari. In his finis noster non est statuendus, (ait sanctus Augustinus de licitis sensuum voluptatibus loquens *Lib. 12. de Civit. cap. 13.*), nec propter hæc a beatitudine nostræ desiderio recedendum; sed quoties recte temporalibus utimur, æternorum cavendum, id est faciendum, *per ista transeuntes, illis inhærentes.* Quando creatura ad Deum non referretur, prava semper adest cupiditas: *tunc non utentem adjuvat, sed corrumpit fruentem.* *Sicut autem ista diligis, ut subjecta dilige, ut familiaritiam dilige, ut arrham sponsi, ut munera amici, ut beneficia Domini: sic tamen ut memineris semper quid illi debeas, nec ista propter se, sed ista propter illum; ne ista cum illo, sed ista propter illum,*